

Mala vprašanja.

I.

§ 39. zvrš. reda pa izbris prisilno osnovane, vknjižene zastavne pravice.

Gospod sodni tajnik Kavčnik je navel v zadnji števec. »Slov. Pravnika« proti mojim razlogom za rešitev tega vprašanja dva ugovora.

Glede pristojnosti se mi zdi važno nastopno. Pred vsem je povdarjati, da se prisilno osnovana, vknjižena zastavna pravica kakor poprej tudi sedaj na vsak način dá izknjižiti na podlagi izbrisne pobotnice. Zakaj? Zato, ker se ne vknjiži v zemljiško knjigo zvršilo samo ampak zgolj njen zunanji zemljiškoknjižni pojav, njena posledica — zvršilna zastavna pravica. Taka pobotnica pa je tudi proti sklepu po §-u 39 zvrš. r. nek »plus«, pogojen po propisih obč. zem. zak. Vprašanje je pač to, ali je izbrisna pobotnica neizogibno potrebna, mari se pa ne da doseči njen učinek glede na zemljiško knjigo tudi s pomočjo §-a 39. zvrš. r.? To tem bolj, ker nastanejo lahko dobavi izbrisne pobotnice dejanske ovire.

Pristojno, za odločitev o predlogu, naj se ob ustavljenji zvršila razveljavijo vsi dosedanji zvršilni čini (v našem slučaju zvršilna zastavna pravica), je v smislu §-a 17² zvrš. r. samo zvršilno sodišče, katero mora, če samo ni ob enem zemljiškoknjižno sodišče, naprositi le-to sodišče, v danem slučaju zborna sodišče (sodni dvor), da zvrši zgolj dovoljeni izbris.

Tehtneji se mi zdi drugi ugovor.

Dokončanega zvršila seveda ni moči ustaviti. Zvršilo se neha na dvojni način, ali se ustavi ob času svojega obstoja, ali se neha, ker je doseglo svoj smoter, ker se je konsumiralo, če je dovoljen ta izraz. Vprašanje je samo, kdaj je smatrati, da je zvršilo konsumirano? Pri zemljiški dražbi gotovo tedaj, kedar je zdražitelj pravokreпно prepisan. V tem trenutku pa je tudi izginil, nekako se specificiral predmet dosedanjega zvršila (zavezančevo zemljišče ali zavezančeva, zvršitelju v plačilo preodkazana terjatev — ima novega lastnika).

Ali pa tudi izgine zvršilni predmet, kedar se vknjiži zvršilna zastavna pravica? Ali je s tem res že konsumirano to zvršilo? Vsekakor morajo veljati določila zvršilnega reda vsaj dotlej, dokler zvršilna zastavna pravica ni pravomočna. Kajti do pravomočnosti jo je lahko v zvršilnem postopanju z rekurzom razveljaviti (če so dani pogoji). In zakaj bi je ne bilo moči razveljaviti zvršilnim potom sporazumno med strankama rajše s pomočjo §-a 39. zvrš. r. — nego z rekurzom?

Izključeno se mi zdi, da bi v tem položaju morala veljati samo zemljiškoknjižna določila. Zvršilo s prisilno osnovo zastavne pravice se javi po zemljiški knjigi in mora zemljiškoknjižni zakon le toliko uvaževati, kolikor je treba da se ž njim vtelesi, vresniči zvršilni namen. S tem pa, da se je vknjižila zvršilna zastavna pravica, ta stvar ni nehala biti zvršilna in ni postala samo zemljiškoknjižna, ker sicer bi je še treba ne bilo. Zadoščala bi sama navadna zastavna pravica, ki bi istotako zavarovala terjatev zahtevajočega upnika.

Pri tem ni pozabiti, da je zvršilna zastavna pravica nedolgo tega imela bistveno zvršilno moč kakor prvi korak k zemljiški dražbi. Sedaj je postala sicer samostojno zvršilo, a kakor taka gotovo ni povsem izgubila historičnega svojega značaja.

Posledica zvršilne tendence je določilo §-a 207. zvrš. r., po katerem je zvršilnim potom uradoma izbrisati po pravomočnem ustavljenji vse zaznambe, nanašajoče se na dražbo. Zvršilna stran zvršilne zastavne pravice se kaže tudi v določilu §-a 208. zvrš. r., po katerem je moči, če se ustavi dražba, vknjižiti zvršilno zastavno pravico v prednosti in namesto zaznambe dražbenega postopanja.

Nedvomno velja za zvršilno nadzastavno pravico isto, kar za zvršilno zastavno pravico. Zvršilu vknjižene terjatve je prvi korak nje rubežen — vknjižba nadzastavne pravice; drugi korak — preodkaz — pride lahko za njo posebej mnogo pozneje. Recimo, da po vknjiženi zvršilni nadzastavni pravici, a pred preodkazom terjatve pride predlog, naj se ustavi zvršilo po §-u 39. zvrš. r. in razveljavijo vsi dosedanji zvršilni čini — besedoma zvršilna nadzastavna pravica. Tukaj gotovo ni po-

misleka, da bi bilo zvršilo — končano, konsumirano, specificirano; zvršilna nadzastavna pravica je predpogoj preodkazu. V tem slučaju mora torej na vsak način obveljati določilo §-a 39. zvrš. r., še tako strogo in ostro, in mora biti torej možno, že sklepom po §-u 39. zvrš. r. izbrisati tudi zvršilno nadzastavno pravico.

Sicer pa zvršilni zakon v §-u 96. celo sili na veljavo §-a 39 glede prisilno osnovane, vknjižene zastavne pravice. — Slučaj: Zahtevajoči upnik je zarubil za svojo terjatev toliko premičnin (vrednostnih papirjev), da je ž njimi bolj nego pupilarno-varno pokrit. V isti prošnji predlagal je tudi zvršilo s prisilno osnovo ter vknjižbo zastavne pravice. Zavezanec, ki ima glede svojega zemljišča ravno v najboljšem teku koristno agrarno operacijo, je s tem realnim zvršilom silno zadet in prosi pomoči v smislu §-a 96. zvrš. r. — Tak slučaj se tem lažje pripeti, ker se pri enotni prošnji dejansko prej lahko opravi vpis v zemljiški knjigi, nego rubežen, sosebno, če je opraviti po prejšnji napovedi. Dokazano je, da za upnikovo varnost ni bilo treba zvršila s prisilno osnovo in vknjižbo zastavne pravice. Po §-u 96. zvrš. r. pa take eksekucije ni samo utesniti, temveč jo je celo razveljaviti, in to bo sodnik tudi storil.

Določba §-a 96. zvrš. r. sicer ne navaja ravno navedenega slučaja, nego slučaj, da je zahtevajoči upnik dobil nadpupilarno varnost na zemljiščih; in lahko bi kdo trdil, da § 96. zvrš. r. ne velja za naš slučaj — v katerem bi se vsa prisilno osnovana in vknjižena zastavna pravica izbrisala. Toda besedilo §-a 96. zvrš. r. v tem pogledu nima izključljivega pomena. Dokaz temu je § 263. zvrš. r., ki glede mobilarnega zvršila določa, da je moči tudi mobilarno zvršilo utesniti, če je zahtevajoči upnik pokrit z zastavljeno drugo premičnino, katero ima v posesti ali jo sme iz družega naslova pridržati. Če pa je smeti utesniti že mobilarno zvršilo, tedaj je v takem položaju utesniti, razveljaviti tudi realno zvršilo, kadar že mobilarno zadošča za plačilo zahtevajočega upnika.

Glede končavanja zvršila naj še omenim, da izraz »dokončanje zvršila« v §-u 74. zvrš. reda nima tega smisla, kakor bi se zvršila razun z ustavljenjem in popolno rešitvijo — konsump-

cijo še na drug način končavala, ampak je beseda »dokončanje« le splošen izraz. Če torej kdo pri predlogu za prisilno osnovo in vknjižbo zastavne pravice ne zabeleži stroškov, a kmalu po vknjižbi izposluje dražbo, onda ne izgubi že pravice do prvih stroškov jeden mesec po vknjižbi izvršilne zastavne pravice, nego šele jeden mesec po ustavljeni ali končani dražbi. Če pa velja ta argument, potem je tudi dovolj dokazano da izvršilo s prisilno osnovano, vknjiženo zastavno pravico ne neha biti izvršilo, kedar je izvršilna zastavna pravica vknjižena, in ne neha biti nepristopno določilom izvršilnega zakona, ne postane gola zemljiškoknjižna stvar. Naravno je, da se kaka stvar končuje po istem načinu, kakor se je začela; naravno, da se izvršilnim potom osnovana zastavna pravica tudi neha izvršilnim potom.

O načinu končavanja izvršila pa natančneje kasneje kedaj!

Dr. Fr. Mohorič.

Šopek vrhovno - sodnih razsodil

k civilnopravdnemu in eksekucijskemu redu.

1.) Razsodba od 9. februarja 1898. l. št. 460.

Člena XXIX. zakona od 27. maja 1896. l., št. 78 drž. zak. ni uporabljati na eksekucije, sloneče na odločbah borznih razsodišč, za katera obstajajo v zakonu od 1. avgusta 1895. l., št. 112 drž. zak. (čl. XIII. in sl.) posebna določila.

2.) Razsodba od 1. februarja 1898. l., št. 1824.

Za dovoljenje eksekucije na podlagi pravnomočnih razsodeb prejšnjih sodišč v malotnih trgovinskih stvareh so pristojna okrajna trgovinska sodišča.

3.) Razsodba od 19. januarja 1898. l., št. 442.

Naredbe, izišle v smislu (starega) občnega sodnega reda glede započenjanja eksekucijskega postopanja (§-a 298. obč. sod. r. in dv. odl. od 7. maja 1839. l., št. 358 j. zb. zak.), izgube svojo moč po čl. XLVII. zakona od 1. avgusta 1895. l., št. 112. drž. zak. in jih je razveljaviti, ako še ni bil dan odgovor.